

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
იურიდიული ფაკულტეტი

სამართლის ჟურნალი

№2, 2017

ედგენება ქართული სამართლის მეცნიერების თვალსაჩინო წარმომადგენლის,
ემერიტუს პროფესორ გურამ ნაჭყეტიას ნათელ ხსოვნას

უნივერსიტეტის
გამომცემლობა

UDC (უაკ) 34(051.2)
ს-216

მთავარი რედაქტორი

ირაკლი ბურდული (პროფ., თსუ)

სარედაქციო კოლეგია:

ლევან ალექსიძე (პროფ., თსუ)
გიორგი დავითაშვილი (პროფ., თსუ)
ავთანდილ დემეტრაშვილი (პროფ., თსუ)
ბესარიონ ზოიძე (პროფ., თსუ)
თევდორე ნინიძე (პროფ., თსუ)
ნუგზარ სურგულაძე (პროფ., თსუ)
პაატა ტურავა (პროფ., თსუ)
ლადო ჭანტურია (პროფ., თსუ)
ნათია ჩიტაშვილი (ასოც. პროფ., თსუ)
ლელა ჯანაშვილი (ასოც. პროფ., თსუ)
გიორგი ხუბუა (პროფ., თსუ)
ლაშა ბრეგვაძე (თ. ნერეთლის სახ. სახელმწიფოსა და
სამართლის ინსტიტუტის დირექტორი)
გუნთერ ტოიბნერი (პროფ.,
ფრანკფურტის უნივერსიტეტი)
ბერნდ შუნემანი (პროფ.,
მიუნხენის უნივერსიტეტი)
იან ლიდერი (პროფ.,
ფრაიბურგის უნივერსიტეტი)
ხესე ანტონიო სეოანე (პროფ.,
ლა კორუნიის უნივერსიტეტი)
კარმენ გარსიმარტინი (პროფ.,
ლა კორუნიის უნივერსიტეტი)
არტაკ მკრტიჩიანი (პროფ.,
ლა კორუნიის უნივერსიტეტი)

გამოცემულია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
საუნივერსიტეტო საგამომცემლო საბჭოს გადაწყვეტილებით

© ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
გამომცემლობა, 2016

ISSN 1987-7668

ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლისა და მოქმედების შეჩერების თავისებურებანი

სტატია ეხება ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლისა და მოქმედების შეჩერების თავისებურებებს; მისი ოფიციალური გაცნობის წესს; ცალკეული ადმინისტრაციული ორგანოების პრაქტიკას ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ძალაში შესვლასთან დაკავშირებით; გამოუქვეყნებელი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის სამართლებრივი ბუნების მნიშვნელობას; სასამართლო პრაქტიკას ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლასთან დაკავშირებით. სტატიაში განხილულია ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლა დამატებითი პირობებით, ასევე მისი მოქმედების შეჩერების შემთხვევები ადმინისტრაციული საჩივრის წარდგენისას და სასამართლოში გასაჩივრებისას.

საკვანძო სიტყვები: საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, დამატებითი პირობები, სასამართლო პრაქტიკა, სუსპენზიური ეფექტი.

1. შესავალი

სტატიის მიზანია, წარმოაჩინოს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლისა და მოქმედების შეჩერების თავისებურებანი, მისი ოფიციალურად გაცნობისა და გამოქვეყნების წესი, ამ ინსტიტუტების საკანონმდებლო ხარვეზები და მათი გამართული ფუნქციონირების საკითხები. ხშირ შემთხვევაში ადმინისტრაციული ორგანოები ნერგავენ პრაქტიკას, როდესაც ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ძალაში შესვლას მისი ხელმოწერის მომენტს უკავშირებენ. ნაშრომში მიმოხილულია ასეთი პრაქტიკა და გაკეთებულია ამ ფაქტის სამართლებრივი შეფასება. უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკიდან გამომდინარე, წარმოჩენილია ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის, ძალაში შესვლის კანონმდებლობით დადგენილის გარდა, სხვა წინაპირობებიც. სტატიაში განხილულია ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლა დამატებითი პირობებით, რომლის ლეგალური დეფინიცია ჩვენს კანონმდებლობაში არ არსებობს. ეს ინსტიტუტი ხელს უწყობს ადმინისტრაციული ორგანოების უფრო ეფექტურ და მოქნილ საქმიანობას. ნაშრომში მიმოხილულია მისი არსი და კანონმდებლობაში დანერგვის მიზანშეწონილობის საკითხი.

სტატიაში მიმოხილულია ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მოქმედების შეჩერების საკითხი, როდესაც ადმინისტრაციული საჩივრისა და სარჩელის წარდგენისას კანონი ითვალისწინებს გასაჩივრებული აქტის მოქმედების შეჩერების განსხვავე-

* ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტი, თბილისის სასწავლო უნივერსიტეტისა და საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტის მონვეული ლექტორი.

ბულ შემთხვევებს. წარმოჩენილია ის პრობლემატური საკითხები, რომლებიც არსებობს ამ ორი მექანიზმის მოქმედებისას, ასევე გამოთქმულია რეკომენდაცია აღნიშნული ინსტიტუტის გაუმჯობესების კუთხით.

სტატიაში შესწავლილია საზღვარგარეთის ქვეყნების (ძირითადად გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის, ვინაიდან ქართული ადმინისტრაციული სამართლის ინსტიტუტები დიდწილად გერმანული სამართლებრივი სისტემის მსგავსად არის დარეგულირებული) ანალოგიური ინსტიტუტების ფუნქციონირების მექანიზმი და შემოთავაზებულია პრობლემის გადაჭრის გზები.

2. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლა

ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლა ადმინისტრაციული წარმოების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტია. სწორედ ძალაში შესვლის შემდეგ ხდება სავალდებულო ის შესასრულებლად ადრესატისთვის, რომელიც უწესებს მას გარკვეული ქმედების განხორციელებას ან მისგან თავის შეკავებას. ამ ეტაპზე ასევე ერთვება უფლების დაცვის საშუალებები, თუკი აქტის ადრესატს მიაჩნია, რომ ირღვევა მისი უფლებები.

ადმინისტრაციული აქტის მომზადების, მიღებისა და მოქმედების პროცესი განსაკუთრებული სამართლებრივი პროცედურაა, რომელიც დეტალურადაა მოწესრიგებული საზღვარგარეთის ქვეყნების კანონმდებლობით. დასავლეთის ქვეყნებში ეს საკითხები, როგორც წესი, რეგულირდება სპეციალური კანონმდებლობით, კერძოდ კი აშშ-ის 1964 წლის ადმინისტრაციული პროცედურების შესახებ და შტატების შესაბამისი კანონებით, შვეიცარიის 1968 წლის ფედერალური კანონით ადმინისტრაციული პროცედურების შესახებ და შვეიცარიის კანონების ანალოგიური კანონებით, გერმანიის 1976 წლის კანონით, ესპანეთის საჯარო ადმინისტრაციის სამართლებრივი რეჟიმისა და 1992 წლის ზოგადი ადმინისტრაციული პროცედურების შესახებ კანონით, ნიდერლანდის კანონით ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის შესახებ, საფრანგეთის 2000 წლის კანონით საჯარო ადმინისტრაციის მიმართ მოქალაქეთა უფლებების შესახებ.¹

2.1. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ოფიციალური გაცნობა

ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლა საზღვარგარეთის ქვეყნების პრაქტიკის მაგალითზე დაკავშირებულია მის ოფიციალურ გაცნობასთან.² ანალოგიური რეგულაციაა ქართულ კანონმდებლობაშიც, კერძოდ საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის (შემდგომში – სზაკ) 54-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ძალაში შედის მხარისათვის კანონით დადგენილი წესით გაცნობისთანავე ან გამოქვეყნების დღეს. ამასთან, დადგენილი წესით გაცნობა, ამავე კოდექსის 58-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, გულისხმობს მისთვის ამ აქტის გადაცემას ან ფოსტის მეშვეობით გაგზავნას, ხოლო გამოქვეყნება, 56-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მისი ადმინისტრაციული ორგანოს ოფიციალურ ბეჭდვით ორგანოში გამოქვეყნებას.

¹ კოზირინი ა., შამინა მ., ზელენცოვი ა., ბოგდანოვსკაია ი., დანილოვი ს., საჟინა ვ., რაიტელმაიერი კ., შაიხი კ., ნიკეროვი გ.; მთარგმნელები: ხარშილაძე ი., ოვსიანიკოვა ნ., საზღვარგარეთის ქვეყნების ადმინისტრაციული სამართალი, თბ., 2014, 202.

² იქვე, 213.

2.2. ცალკეული ადმინისტრაციული ორგანოების პრაქტიკა ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ძალაში შესვლასთან დაკავშირებით

მნიშვნელოვანია, მიმოხილულ იქნეს ადმინისტრაციული ორგანოების ცალკეული პრაქტიკა ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ძალაში შესვლასთან დაკავშირებით. ზოგიერთი ადმინისტრაციული ორგანო ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლას უკავშირებს მის ხელმოწერას. ამის მაგალითად შეიძლება მოყვანილ იქნეს შემდეგი შემთხვევები: საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2014 წლის 31 მარტის №388 ბრძანების – „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის მიერ 2014 წლის გაზაფხულზე ორგანიზებული პროფესიული ტესტირების ჩატარების განრიგის დამტკიცების თაობაზე“ – მე-3 მუხლის მიხედვით, ბრძანება ძალაში შედის ხელმოწერისთანავე³; სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის გენერალური აუდიტორის 2015 წლის 11 მარტის №42/37 ბრძანებით დამტკიცებული „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სამტაგო ნუსხის სტრუქტურისა და თანამდებობრივი სარგოების“ მე-4 პუნქტის თანახმად, ეს ბრძანება უნდა ამოქმედდეს ხელმოწერისთანავე⁴.

წარმოდგენილი მაგალითებიდან ნათლად ჩანს, რომ, ზოგ შემთხვევაში ადმინისტრაციული ორგანოები ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ძალაში შესვლას უკავშირებენ მის ხელმოწერას. აქ ცალსახაა, რომ სზაკ-ის 54-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი რეგულაცია, რომელიც აქტის ძალაში შესვლას უკავშირებს მისი ადრესატისთვის გაცნობას, ვერ შესრულდება და, შესაბამისად, მიუხედავად ასეთი დათქმისა, აქტი ვერ შევა კანონიერ ძალაში. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ოფიციალური გაცნობა არა მარტო მისი კანონიერების კრიტერიუმია, არამედ მისი არსებობის წინაპირობაცაა. როგორც კანონი მისი ოფიციალურად გამოქვეყნებით შედის ძალაში, ასევე ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტიც იძენს შესასრულებლად სავალდებულო ძალას ადრესატისათვის მისი ოფიციალურად გაცნობით. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გაცნობის პროცესში ყურადღება უნდა მიექცეს სზაკ-ის 55-ე და 58-ე მუხლებს და სპეციალურ კანონებში მოცემულ თავისებურებებს. მხარისთვის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გადაცემის კანონით განსაზღვრული ფორმის დაუცველობა ყოველთვის არ აბრკოლებს მის ძალაში შესვლას, არამედ აქტს ხდის უკანონოს. ამ შემთხვევაში ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ძალაში არ შედის, ანუ აქტი მხარისთვის შესასრულებლად სავალდებულო ძალის მქონე არ არის.⁵ ანალოგიურ მოსაზრებას ავითარებს საქართველოს უზენაესი სასამართლო თავის ერთ-ერთ გადაწყვეტილებაში.⁶ აქტის ძალაში შესვლა დაახლოებით ანალოგიურადაა მოწესრიგებული გერმანულ სამართალშიც. სახელმწიფო ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება უნდა შევიდეს ძალაში. ადმინისტრაციული აქტი შევა ძალაში იმ მომენტში, როდესაც ამ აქტის ადრესატს ამის შესახებ აცნობებენ. ცნობება არის აუცილებელი ნაწილი ადმინისტრაციული აქტისთვის. ცნობების მნიშვნელობა არის ორმაგი: ცნობების შემდეგ ადმინისტრაციულ აქტზე შეიძლება ითქვას,

³ <<http://mes.gov.ge/old/upload/editor/file/Brdzanebebi/2014/marti/388.pdf>>, [29.07.2017].

⁴ <<http://sao.ge/files/proaqtliuli/safinanso/sahtato-nusxa.pdf>>, [29.07.2017].

⁵ ტურავა პ., ნეპლაძე ნ., ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის სახელმძღვანელო (მეორე გამოცემა), თბ., 2013, 84-85.

⁶ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2013 წლის 9 ივლისის №ბს-220-212(2კ-13) გადაწყვეტილება.

რომ მან შეიძინა სამართლებრივი არსებობის ზემოქმედების ფუნქცია და, მეორე, ცნობების საშუალებით მთავრდება ადმინისტრაციული წარმოება.⁷

განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ამკრძალავი (მავალდებულებელი) ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ადრესატისათვის ჩაბარება. ამ შემთხვევაში ძალაში შესვლის ფაქტი დაკავშირებულია ადმინისტრაციული აღსრულების მექანიზმის ამოქმედებასთან. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლის ინსტიტუტი პირდაპირ კავშირშია აქტის აღსრულების ინსტიტუტთან, ვინაიდან ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის აღსრულება არის ადმინისტრაციული წარმოების მნიშვნელოვანი სტადია. ადმინისტრაციული წარმოების საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილების შედეგები ვლინდება მის აღსრულებაში. აღსრულების ცნების ქვეშ მოიაზრება მოქალაქის ან სხვა სამართლის სუბიექტების საჯარო-სამართლებრივი ვალდებულებების იძულების წესით განხორციელების შესაძლებლობა. კანონით მკაცრად განსაზღვრული საგამონაკლისო შემთხვევების გარდა, დაუშვებელია ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის აღსრულების დაწყება, თუ იგი ადრესატს არ ჩაბარდა კანონით დადგენილი წესით.⁸

2.3. გამოუქვეყნებელი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის სამართლებრივი ბუნება

საინტერესოა, რა ემართება უკვე გამოცემულ და ხელმოწერილ აქტს მაშინ, როდესაც ის ადრესატს ჯერ კიდევ არ ჩაბარებია და არც კანონმდებლობით დადგენილი წესით არ გამოქვეყნებულა. შესაძლებელია თუ არა, ჯერ კიდევ ადრესატისათვის ჩაუბარებელ აქტში ადმინისტრაციულმა ორგანომ შეიტანოს ცვლილება, ან, სულაც, გააუქმოს ის და ამ შემთხვევაში როგორ უნდა დაიცვას თავი აქტის გამოცემით დაინტერესებულმა მხარემ? ავტორთა კოლექტივი ამ საკითხთან დაკავშირებით აღნიშნავს, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ოფიციალური განვრცობა არა მარტო აქტის კანონიერების კრიტერიუმია, არამედ მისი არსებობის წინაპირობაცაა. როგორც კანონი მისი ოფიციალურად გამოქვეყნებით შედის ძალაში, ასევე ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტიც იძენს შესასრულებლად სავალდებულო ძალას მისი ადრესატისთვის ოფიციალურად გაცნობით.⁹ ადმინისტრაციული აქტების ძალაში შესვლის წინაპირობა არის სახელმწიფოს შიდა სისტემის დატოვება და საჯარო სივრცეში გამოსვლა. აქტის არსებობისათვის აუცილებელია, რომ ის ძალაში შევიდეს. მხოლოდ ოფიციალურად გაცნობის შემდეგ გახდება აქტი არსებული, ხოლო მანამდე არსებობს ის, რაც შემდგომ გახდება ადმინისტრაციული აქტი. ოფიციალურად გაცნობამდე მიღებული დოკუმენტი არის ადმინისტრაციული ორგანოს შიგნით არსებული დაუკავშირებელი გადაწყვეტილება. დოკუმენტი, რომელიც შეიძლება შემდგომში გახდეს აქტი და შემდგომში მისი ძალაში შესვლა უნდა განვასხვაოთ ერთმანეთისგან, პირველი არის მეორის წინაპირობა.¹⁰ შესაბამისად, თუკი ადმინისტრაციულ ორგანოს სურს უკვე გამოცემული, მაგრამ ძალაში შეუსვლელი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შეცვლა ან გაუქმება, მას ამის გაკეთების სამართლებრივი საფუძველი არ ექნება.

⁷ *Peine F.J., Allgemeines Verwaltungsrecht 7. neu bearbeitete Auflage, schwerpunkte C.F. Muller, Heidelberg 2004, 125.*

⁸ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2013 წლის 9 ივლისის №ბს-220-212(2კ-13) გადაწყვეტილება.

⁹ *ტურავა პ., ნეპელაძე ნ.,* ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის სახელმძღვანელო (მეორე გამოცემა), თბ., 2013, 87.

¹⁰ *Peine F. J., Allgemeines Verwaltungsrecht 7.. neu bearbeitete Auflage, schwerpunkte C.F. Muller, Heidelberg 2004, 125.*

2.4. უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკა ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლასთან დაკავშირებით

ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერ ძალაში შესვლასთან დაკავშირებით მნიშვნელოვან განმარტებას აკეთებს საქართველოს უზენაესი სასამართლო თავის ერთ-ერთ გადაწყვეტილებაში: საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სასამართლო ორგანოები სასარჩელო წესით აღმჭურველი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების შემოწმებისას ვერ შეაფასებენ აქტის ადრესატის კანონიერი ნდობის უფლებას, შესაბამისად, ვერც დაიცავენ მას, რამდენადაც აქტის ადრესატს კანონიერი ნდობა წარმოეშობა მხოლოდ აქტის კანონიერ ძალაში შესვლის, ანუ, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, 1. აქტის გასაჩივრების ვადის გასვლის ან 2. აქტის გასაჩივრების შემთხვევაში მის უცვლელად დატოვების შემდგომ. სწორედ აქტის კანონიერ ძალაში შესვლა იწვევს აქტის ადრესატის კანონიერი ნდობის უფლების წარმოშობას, და ამ უფლების დაცვა პრიორიტეტულ ხასიათს იძენს კანონიერების პრინციპთან მიმართებით. ამდენად, სამართალწარმოების მიმდინარეობისას ადმინისტრაციული სასამართლოების მხრიდან გასაჩივრებული აღმჭურველი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ადრესატის კანონიერი ნდობის უფლების შეფასება დაუშვებელია და არასამართლებრივი მიდგომაა, ვინაიდან ასეთ პირობებში შეუძლებელი იქნება მოსარჩელის კანონიერი ინტერესების დაცვა.¹¹

სასამართლოს ამ გადაწყვეტილების საფუძველზე შეიძლება დავასკვნათ, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლა დამოკიდებულია არა მხოლოდ ამ აქტის კანონით დადგენილი წესით ადრესატისათვის ჩაბარებაზე ან მის გამოქვეყნებაზე, არამედ მას ემატება კიდევ ორი კრიტერიუმი: აქტის გასაჩივრების ვადის გასვლა და, აქტის გასაჩივრების შემთხვევაში, მისი უცვლელად დატოვება. სწორედ მას შემდეგ, რაც ამოიწურება აქტის გასაჩივრების ყოველგვარი ვადა ან, გასაჩივრების შემთხვევაში, ის დარჩება ძალაში (საბოლოო გადაწყვეტილებით), წარმოეშობა დაინტერესებულ მხარეს კანონიერი ნდობა ამ აქტის მიმართ და მას შეუძლია, მიიღოს ის სარგებელი ან უფლება, რაც ამ აქტით არის დადგენილი.

2.5. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლა დამატებითი პირობებით

ცალკე აღნიშვნის ღირსია იმ შინაარსის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლა, რომლის ამოქმედება, ან უკვე ამოქმედებულის ძალაში დარჩენა ადრესატის მიერ დაკავშირებულია გარკვეული პირობის შესრულებასთან. მმართველობის პრაქტიკაში არსებითი მნიშვნელობა აქვს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის დამატებით განსაზღვრებებს, განსაკუთრებით, აღმჭურველი აქტის გამოცემის შემთხვევაში. მისი მიზანია იმ სამართლებრივი და ფაქტობრივი წინააღმდეგობების დაძლევა, რომლებიც ხელს უშლის კონკრეტული ნებართვის გაცემას და, შესაბამისად, აღმჭურველი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემას. თუ განმცხადებელი სრულყოფილად არ პასუხობს მის მიერ მოთხოვნილი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის კანონით განსაზღვრულ წინაპირობებს, ადმი-

¹¹ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2013 წლის 16 ივლისის №ბს-192-184(3კ-13) გადაწყვეტილება.

ნისტრაციულ ორგანოს შეუძლია, აქტის გამოცემაზე უარის ნაცვლად გამოსცეს ეს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი დამატებითი განსაზღვრებების დართვით.¹² აღნიშნული ინსტიტუტი ასევე მოცემულია გერმანულ კანონმდებლობაში. ადმინისტრაციული აქტისთვის უმნიშვნელოვანესია რეგულირება. ის ქმნის ძირითად აზრს, თუ როგორ უნდა გამოსცეს სახელმწიფო ორგანომ სასურველი აქტი. სასურველი აქტი შესაძლოა, შეზღუდული იყოს ნებისმიერი ხერხით. ეს შეზღუდვა შეიძლება განხორციელდეს დამატებითი განსაზღვრებებით. დამატებითი განსაზღვრებების ცნების ეს ლეგალური დეფინიცია მოცემულია გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ადმინისტრაციული პროცედურების შესახებ კანონის 36-ე პარაგრაფში. ამ პარაგრაფის მე-2 ნაწილი ასახელებს ადმინისტრაციული აქტის 5 დამატებით განსაზღვრებას: ვადას, პირობას, გაუქმების (გამოხშობის) დათქმას, ვალდებულების დაკისრებას და ვალდებულების დაკისრების დათქმას (პირობა).¹³

იმისათვის, რომ ადმინისტრაციულმა ორგანოებმა ისარგებლონ ამ მეტად მოქნილი მექანიზმით, უმჯობესია, მოხდეს მისი კანონმდებლობაში, კერძოდ სზაკ-ის შესაბამის მუხლებში ასახვა, ვინაიდან ამ გზით ადმინისტრაციული ორგანოებისათვის ნათელი და ცალსახა იქნება, რომ მათ შეუძლიათ აღნიშნული მექანიზმის გამოყენება, რაც გაამარტივებს და უფრო ეფექტურს გახდის ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებას, მით უმეტეს მაშინ, როდესაც გერმანიის კანონმდებლობის მაგალითზე არსებობს ამგვარი პრაქტიკა.

3. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მოქმედების შეჩერება

მნიშვნელოვანია, დადგინდეს, თუ რა შემთხვევაში შეიძლება უკვე ძალაში შესული აქტის მოქმედების შეჩერება. ეს შესაძლებელია მისი გასაჩივრებით – ადმინისტრაციის შიგნით თუ გარეთ, სასამართლოში. ადმინისტრაციული საჩივრის წარდგენა იწვევს გასაჩივრებული აქტის მოქმედების შეჩერებას. სუსპენზიური ეფექტი არის უფლების დაცვის საშუალებების, ადმინისტრაციული საჩივრისა და შეცილებითი სარჩელის შედეგად ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მოქმედების შეჩერება. იგი შემაჩერებელი ეფექტია და არა შეჩერებული მდგომარეობა.¹⁴

3.1. სუსპენზიური ეფექტის თეორიები

გერმანულ ლიტერატურაში სუსპენზიური ეფექტის სამი ძირითადი თეორიაა ჩამოყალიბებული. ამათგან ორი „ძალაში ყოფნის თეორიის“ განშტოებაა.¹⁵

პირველი, ე.წ. „ძალაში ყოფნის მკაცრი თეორია“, ადმინისტრაციული აქტის¹⁶ ძალაში შესვლას გადაავადებს იმ მომენტამდე, ვიდრე მის შესახებ კანონიერ ძალაში შესული

¹² ადვიშვილი ზ., ვარდიავილი ქ., იზორია ლ., კალანდაძე ნ., კოპალეიშვილი მ., სხირტლაძე ნ., ტურავა პ., ქიტოშვილი დ., ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის სახელმძღვანელო, თბ., 2005, 158-159.

¹³ Peine F. J., Allgemeines Verwaltungsrecht 7, neu bearbeitete Auflage, schwerpunkte C.F. Muller, Heidelberg, 2004, 118.

¹⁴ სიორიძე გ., სუსპენზიური ეფექტი ქართულ ზოგად და საპროცესო ადმინისტრაციულ სამართალში; ორმაგი რეგულაციის ხარვეზები და პერსპექტივები, ქართული ადმინისტრაციული სამართლის აქტუალური საკითხები, დავით ბატონიშვილის სამართლის ინსტიტუტი, თბ., 2016, 43.

¹⁵ იქვე, 44-45.

¹⁶ ტერმინი „ადმინისტრაციული აქტი“ ავტორის (გ. სიორიძე, სუსპენზიური ეფექტი ქართულ ზოგად და საპროცესო ადმინისტრაციულ სამართალში) მიერაა გამოყენებული. ამ ნაშრომის მიზნებისთვის ის გამოიყენება ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მნიშვნელობით.

სასამართლოს ან საჩივრის განმხილველი ადმინისტრაციული ორგანოს გადაწყვეტილება არ იქნება მიღებული. სუსპენზიური ეფექტის მიზანი ის კი არ არის, რომ უპირატესობა მიანიჭოს ვინმეს, არამედ ისაა, რომ მოსალოდნელი გამოუსწორებელი ზიანისგან სამართლებრივად დაიცვას იგი.¹⁷

ე.წ. „ძალაში ყოფნის შეზღუდული თეორიით“ ადმინისტრაციული აქტის ნამდვილობა მერყევად ბათილი გარიგებების ნამდვილობის ანალოგიურია. მისი მოქმედება ჩერდება მხოლოდ დროებით, ანუ ადმინისტრაციული აქტის ძალაში შესვლამდე „მოლივლივ“ მდგომარეობაშია. თუკი ის საჩივრის ან სარჩელის შედეგად კანონიერ ძალას მიიღებს, სამართლებრივი ძალა აითვლება გამოცემის გაცნობის დღიდან.¹⁸ ამ თეორიის თანახმად, აქტი ნამდვილად ჩაითვლება უფლების დაცვაზე საბოლოო უარის მომენტიდან – თავიდანვე ნამდვილად (უკუძალა აქვს).¹⁹

აღსრულების თეორიის მიხედვით, სუსპენზიური ეფექტი აჩერებს მხოლოდ აქტის მოქმედებას და უფლების დაცვაზე საბოლოო უარის მომენტიდან აღსრულებას ეძლევა უკუძალა. აღსრულების თეორია ყველაზე გავრცელებულია. გამოყოფენ აგრეთვე ე.წ. შუალედურ თეორიას, რომლის თანახმად, სუსპენზიური ეფექტი არის დროებით აქტის ნამდვილობის შეჩერება.²⁰

3.2. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მოქმედების შეჩერება ადმინისტრაციული საჩივრის წარდგენისას

„ადმინისტრაციული სასამართლო წესრიგის“ შესახებ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის კანონის §80 აბს. 1 თანახმად: „საჩივარს და შეცილებით სარჩელს აქვს სუსპენზიური ეფექტი. აღნიშნული მოქმედებს აგრეთვე სამართლებრივი ურთიერთობის შემცვლელ და აღიარებით აქტებთან მიმართებით, ასევე იმ აქტების დროს, რომელთაც აქვთ ორმაგი ზემოქმედების ეფექტი“ (ადმინისტრაციული აქტი ერთი პირისთვის აღმჭურველია, ხოლო მეორისათვის შემზღუდველი). განსხვავებით ქართული მოდელისგან, გერმანული კანონმდებლობით ერთადაა მოწესრიგებული დროებითი ქმედება ადმინისტრაციული საჩივრის დროს და ადმინისტრაციული სარჩელის დროს.²¹ გასაჩივრებული აქტის მოქმედების შეჩერების წესს ადგენს სზაკ-ის 184-ე მუხლი, რომლის პირველი ნაწილის თანახმადაც: „თუ კანონით ან მის საფუძველზე გამოცემული კანონქვემდებარე აქტით სხვა რამ არ არის დადგენილი, გასაჩივრებული აქტის მოქმედება შეჩერდება ადმინისტრაციული საჩივრის რეგისტრაციის მომენტიდან. ამის თაობაზე ადმინისტრაციული ორგანო გამოსცემს ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულსამართლებრივ აქტს“. როგორც წესი, აქტის გასაჩივრება ავტომატურად უნდა იწვევდეს მისი მოქმედების შეჩერებას. სწორედ ეს შინაარსია ჩადებული მოყვანილი ნორმის პირველ წინადადებაში. თუმცა იქვე მეორე წინადადება ამბობს, რომ ამის თაობაზე ადმინისტრაციული ორგანო გამოსცემს ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულსამართლებრივ აქტს. თუკი კანონმდებელი დეკლარირებას უკეთებს პრინციპს იმის თაობაზე, რომ ის აღიარებს აქტის ავტომატური გასაჩივრების დროს მისი მოქმედების შეჩერებას, მაშინ გაუგებარია ამ წინადადების დატვირთვა. რა მოხდება იმ შემთხვევაში, თუკი ორგანო არ გამოსცემს ამ ში-

¹⁷ იქვე, 45.

¹⁸ იქვე, 45.

¹⁹ ნიკლაური ბ., უფლების დაცვის წინასწარი საშუალებანი ადმინისტრაციულ სამართალში, „სტუდენტური სამართლებრივი ჟურნალი“, 2011, 16.

²⁰ იქვე, 16.

²¹ იქვე, 10.

ნაარსის აქტს, გამოიწვევს აღნიშნული ქმედება აქტის მოქმედების შეჩერების ძალაში არშესვლას? ამ საკითხთან დაკავშირებით ავტორთა ჯგუფი აღნიშნავს, რომ სზაკ-ის 184-ე მუხლი ადგენს საჩივრის სუსპენზიურ ეფექტს, რაც გულისხმობს გასაჩივრებული აქტის მოქმედების ავტომატურ შეჩერებას და ეს არ ეხება ადმინისტრაციული ორგანოს გადანყვეტილებას.²² სუსპენზიური ეფექტი დგება საჩივრის რეგისტრაციის წამიდან. ამის თაობაზე ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა დეკლარაციულია და ადმინისტრაციულ ორგანოს მისი გამოცემის დისკრეციული უფლებამოსილება არ აქვს.²³ ზემოაღნიშნულმა სადავო წინადადებამ შეიძლება გამოიწვიოს მხოლოდ გაუგებრობა, ის ორგანოს, გარკვეულწილად, უტოვებს თვითნებობის საშუალებას, მით უმეტეს, რომ ის არის ჩვეულებრივი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, რომელიც ძალაში შესასვლელად უნდა ჩაბარდეს მხარეს კანონით დადგენილი წესით.

3.3. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მოქმედების შეჩერება სასამართლოში გასაჩივრებისას

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 29-ე მუხლით გათვალისწინებული უფლების დაცვის სამართლებრივი საშუალება ეფექტური მართლმსაჯულების განხორციელების უზრუნველყოფას ემსახურება. 29-ე მუხლში განსაზღვრული სარჩელის სუსპენზიური ეფექტი სწორედ უფლების დროებით დაცვას ემსახურება, რომლის მიზანია, დაიცვას პირი მმართველობის ღონისძიებების შედეგებისაგან დავის საგანზე ადმინისტრაციული სამართალწარმოების პროცესში გადანყვეტილების მიღებამდე.²⁴ ამ მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელის მიღება სასამართლოში აჩერებს გასაჩივრებული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მოქმედებას. სზაკ-ის 184-ე მუხლის პირველი ნაწილისაგან განსხვავებით, აქ რაიმე დამატებითი გადანყვეტილების მიღება აქტის მოქმედების შეჩერების თაობაზე არ მიიღება. გასაჩივრებული ადმინისტრაციული აქტის²⁵ მოქმედება ჩერდება სარჩელის სასამართლოს მიერ მიღებით ავტომატურად და ეს არ არის დამოკიდებული სასამართლოს ან მხარის ნებაზე. ასეთი ნორმის არსებობა მიუთითებს ადმინისტრაციული სარჩელის უზრუნველყოფის მაღალ ხარისხზე. ადმინისტრაციული აქტის მოქმედების კანონისმიერი შეჩერება ხდება სარჩელის წარმოებაში მიღების შესახებ სასამართლოს განჩინების გამოტანის მომენტიდან. ეს არ უნდა გავიგოთ ისე, თითქოს ადმინისტრაციული აქტის შეჩერება სასამართლოს გადანყვეტილებით ხდება. ადმინისტრაციული აქტის მოქმედება ჩერდება კანონით, ავტომატურ რეჟიმში და არა სასამართლო გადანყვეტილების საფუძველზე.²⁶

მსგავსად სზაკ-ის 184-ე მუხლის მე-2 ნაწილისა, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 29-ე მუხლიც შეიცავს იმ შემთხვევებს, როდესაც გასაჩივრებული აქტის მოქმედება არ

²² ტურავა პ., წკეპლაძე ნ., ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის სახელმძღვანელო (მეორე გამოცემა), თბ., 2013, 202.

²³ სიორიძე გ., სუსპენზიური ეფექტი ქართულ ზოგად და საპროცესო ადმინისტრაციულ სამართალში; ორმაგი რეგულაციის ხარვეზები და პერსპექტივები, ქართული ადმინისტრაციული სამართლის აქტუალური საკითხები, დავით ბატონიშვილის სამართლის ინსტიტუტი, თბ., 2016, 49.

²⁴ კოპალეიშვილი მ., სხირტლაძე ნ., ქარდავა ე., ტურავა პ., ადმინისტრაციული საპროცესო სამართლის სახელმძღვანელო, თბ., 2008, 386.

²⁵ ტერმინი „ადმინისტრაციული აქტი“ ავტორების (ვაჩაძე მ., თოდრია ი., ტურავა პ., წკეპლაძე ნ., საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის კომენტარი, თბ., 2005) მიერაა გამოყენებული. ამ ნაშრომის მიზნებისთვის ის გამოიყენება ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მნიშვნელობით.

²⁶ ვაჩაძე მ., თოდრია ი., ტურავა პ., წკეპლაძე ნ., საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის კომენტარი, თბ., 2005, 160.

ჩერდება. აქტის მოქმედება არ შეჩერდება, თუ: ა) ეს დაკავშირებულია სახელმწიფო ან ადგილობრივი გადასახადების, მოსაკრებლების ან სხვა გადასახდელის გადახდასთან; ბ) აღსრულების გადადება გამოიწვევს მნიშვნელოვან მატერიალურ ზიანს, ან მნიშვნელოვან საფრთხეს შეუქმნის საზოგადოებრივ წესრიგს ან უსაფრთხოებას; გ) იგი გამოცემულია შესაბამისი კანონის საფუძველზე გამოცხადებული საგანგებო ან საომარი მდგომარეობის დროს; დ) ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიღებულია წერილობითი დასაბუთებული გადაწყვეტილება დაუყოვნებელი აღსრულების შესახებ, თუ არსებობს გადაუდებელი აღსრულების აუცილებლობა; ე) ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი აღსრულებულია ან იგი წარმოადგენს აღმჭურველ აქტს და მისი შეჩერება მნიშვნელოვან ზიანს მიაყენებს სხვა პირის კანონიერ უფლებას ან ინტერესს; ვ) ეს გათვალისწინებულია კანონით. როგორც ირკვევა, არსებობს გარკვეული განსხვავებები საჩივრისა და სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების შეჩერების კუთხით. მაგალითად, ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 184-ე მუხლის მე-2 ნაწილით არ არის გათვალისწინებული აქტის მოქმედების გაგრძელება ისეთი შემთხვევებისათვის, რომლებიც დადგენილია ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „ა“ და „დ“ ქვეპუნქტებით, სხვა ნაწილებშიც არის მნიშვნელოვანი სხვაობა, რაც არ არის მართებული. უმჯობესია, დადგენილი იყოს ერთიანი სტანდარტი, ერთი და იმავე შემთხვევების ჩამონათვალი, როდესაც გასაჩივრებული აქტის მოქმედება, იქნება ეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში თუ სასამართლოში, არ წყვეტს მოქმედებას. მაგალითად, გაუგებარია, თუ რა მიზანს უნდა ემსახურებოდეს, ერთ შემთხვევაში, აქტის მოქმედების გაგრძელება სარჩელის წარდგენისას სახელმწიფო ან ადგილობრივი გადასახადების, მოსაკრებლების ან სხვა გადასახდელის გადახდასთან დაკავშირებულ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტებთან მიმართებით, ხოლო თუ იმავე საკითხზე ადმინისტრაციული საჩივარი ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში – არ იწვევდეს მისი მოქმედების გაგრძელებას. ეს პრობლემა უფრო მეტად იჩენს თავს იმ შემთხვევებში, როდესაც დაინტერესებულ მხარეს აქვს არჩევანი, თუ სად გაასაჩივროს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი. მივყვით იმავე მაგალითს: საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 305-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, „შემოსავლების სამსახურის მიერ მომჩივნისთვის არასასურველი გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში ამ მომჩივანს უფლება აქვს, გადაწყვეტილება მისი ჩაბარებიდან 20 დღის ვადაში გაასაჩივროს დავების განხილვის საბჭოში ან სასამართლოში.“ როგორ ვხედავთ, ერთ შემთხვევაში, თუკი დაინტერესებული მხარე გადაწყვეტს სასამართლოს გზით წასვლას და სარჩელის წარდგენას – სახელმწიფო ან ადგილობრივი გადასახადების, მოსაკრებლების ან სხვა გადასახდელის გადახდასთან დაკავშირებულ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტთან მიმართებით, მაშინ ამ აქტის მოქმედება არ შეჩერდება, ხოლო თუ ის გადაწყვეტს ადმინისტრაციული საჩივრის წარდგენას ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში, დავების საბჭოში – გამოიწვევს გასაჩივრებული აქტის მოქმედების შეჩერებას. ეს მაგალითი კიდევ ერთხელ წარმოაჩენს ამ პრობლემის აქტუალობას და მისი მოგვარების საჭიროებას.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 29-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, მხარის მოთხოვნით, სასამართლოს შეუძლია, შეაჩეროს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ან მისი ნაწილის მოქმედება ამ მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, თუ არსებობს დასაბუთებული ეჭვი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების თაობაზე, ან, თუ მისი გადაუდებელი აღსრულება არსებით ზიანს აყენებს მხარეს, ან შეუძლებელს გახდის მისი კანონიერი უფლების ან ინტერესის დაცვას. ამ შემთხვევაში კანონმდებელი ამოდის დაინტერესებული მხარის ინტერესიდან და უტოვებს მას ერთგვარ „შანსს“, მოახერხოს აქტის მოქმედების შეჩერება, რაც დადებითად უნდა ჩაითვალოს. აქ იზრდება სასამართლოს დისკრეციული როლი და ანიჭებს

მას შესაძლებლობას, ყოველი კონკრეტული შემთხვევის გათვალისწინებით გადაწყვიტოს აქტის მოქმედების შეჩერების ან შეჩერებაზე უარის თქმის შესახებ საკითხი. ადმინისტრაციული აქტის მოქმედების შეჩერების თითოეულ კონკრეტულ შემთხვევაში ნათელი უნდა იყოს ამ ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობა. მხარის მოთხოვნა გასაჩივრებული ადმინისტრაციული აქტის შეჩერების თაობაზე უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ ფაქტობრივ გარემოებებზე, რომელთა გამოც მისი გადაუდებელი აღსრულება არსებით ზიანს აყენებს მას, ან შეუძლებელს ხდის მისი კანონიერი უფლებისა თუ ინტერესის დაცვას, აგრეთვე ადმინისტრაციული აქტის კანონიერების თაობაზე ეჭვის დასაბუთებას.²⁷

ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 29-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, მხარის მოთხოვნით, სასამართლოს შეუძლია, ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევებში გააუქმოს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ან მისი ნაწილის მოქმედების შეჩერება, თუ არსებობს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ან მისი ნაწილის გადაუდებელი აღსრულების აუცილებლობა, რაც დაკავშირებულია მნიშვნელოვან (არსებით) ზიანთან ან ზღუდავს მხარის კანონიერ უფლებასა თუ ინტერესს. ავტორთა ჯგუფის მოსაზრებით, ასეთი საკანონმდებლო ცვლილება ფაქტობრივად აუქმებს 29-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით განსაზღვრული სასამართლოში გასაჩივრებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონისმიერი, სუსპენზიური შეჩერების ეფექტს. ამ ნორმის საფუძველზე სასამართლო უფლებამოსილია, კანონით დადგენილი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის სუსპენზიური შეჩერება გააუქმოს თავისი გადაწყვეტილებით.²⁸ ასეთი რეგულაცია ნამდვილად აკნინებს სუსპენზიური ეფექტის ინსტიტუტს. უფრო მეტიც, ეს დანაწესი აზრს უკარგავს არა მარტო პირველ ნაწილს, არამედ მეორე ნაწილსაც, რომელიც ადგენს, რომ მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში არ ჩერდება აქტის მოქმედება. მე-4 ნაწილი კი უგულებელყოფს ამ შემთხვევებს და აქტის მოქმედების გაგრძელება შეიძლება მივიღოთ ნებისმიერ შემთხვევაში.

4. დასკვნა

სტატიაში განხილულ იქნა ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლისა და მოქმედების შეჩერების თავისებურებანი.

საკითხის შესწავლისას გამოვლინდა შემდეგი გარემოებები: ზოგიერთი ადმინისტრაციული ორგანო ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ძალაში შესვლას უკავშირებს მის ხელმოწერას. ამ შემთხვევაში საკანონმდებლო რეგულაცია, რომელიც აქტის ძალაში შესვლას უკავშირებს მისი ადრესატისთვის გაცნობას, ვერ შესრულდება და, შესაბამისად, მიუხედავად ასეთი დათქმისა, ის ვერ შევა კანონიერ ძალაში; ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ოფიციალური გაცნობა არა მარტო ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების კრიტერიუმია, არამედ მისი არსებობის წინაპირობაცაა.

გამოიკვეთა, რომ, როდესაც ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი გამოცემულია, მაგრამ არ არის ჩაბარებული ადრესატისთვის კანონით დადგენილი წესით, ის, უბრალოდ, არ არსებობს, მხოლოდ ოფიციალურად გაცნობის შემდეგ ხდება აქტი არსებული, ხოლო მანამდე არსებობს ის, რაც შემდგომ გახდება ადმინისტრაციული აქტი. სასამართლოს პრაქტიკის მაგალითზე გამოიკვეთა ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის საბოლოოდ ძალაში დამატებითი ორი კრიტერიუმი – აქტის გასაჩივრების ვადის გასვლა

²⁷ იქვე, 167.

²⁸ იქვე.

და აქტის გასაჩივრების შემთხვევაში მისი უცვლელად დატოვება. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების დამატებითი პირობით ძალაში შესვლის საკითხის შესწავლისას გამოვლინდა მისი დანერგვის მიზანშეწონილობა კანონმდებლობაში.

ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების მოქმედების შეჩერების საკითხის შესწავლისას გამოვლინდა, რომ ადმინისტრაციული საჩივრისა და სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შეჩერების სხვადასხვა წინაპირობაა დადგენილი, რაც არ არის მართებული, ვინაიდან ის შეიძლება გახდეს გაუგებრობის წარმოშობის საფუძველი, რის გამოც უმჯობესია, დადგენილი იყოს ერთიანი სტანდარტი, ერთი და იმავე შემთხვევების ჩამონათვალი, როდესაც გასაჩივრებული აქტი, იქნება ეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში თუ სასამართლოში, არ წყვეტს მოქმედებას.

სტატიაში წარმოჩენილია ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლისა და მოქმედების შეჩერების კუთხით გარკვეული ტიპის ხარვეზები, გამოთქმულია შენიშვნები და, ამ სამართლებრივი ინსტიტუტების გაუმჯობესებისა და მისი უკეთ აღქმადობის კუთხით, ცალკეული რეკომენდაციები.

ბიბლიოგრაფია

1. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, 25/06/1999.
2. საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი, 06/08/1999.
3. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი, 12/10/2010.
4. ადეიშვილი ზ., ვარდიანიშვილი ქ., იზორია ლ., კალანდაძე ნ., კოპალეიშვილი მ., სხირტლაძე ნ., ტურავა პ., ქიტოშვილი დ., ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის სახელმძღვანელო, თბ., 2005, 158, 159.
5. კოპალეიშვილი მ., სხირტლაძე ნ., ქარდავა ე., ტურავა პ., ადმინისტრაციული საპროცესო სამართლის სახელმძღვანელო, თბ., 2008, 386.
6. ვაჩაძე მ., თოდრია ი., ტურავა პ., ნკეპლაძე ნ., საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის კომენტარი, თბ., 2005, 160, 167.
7. კოზირინი ა., შამინია მ., ზელენცოვი ა., ბოგდანოვსკაია ი., დანილოვი ს., საჟინა ვ., რაიტელმაიერი კ., შაიხი კ., ნიკეროვი გ., საზღვარგარეთის ქვეყნების ადმინისტრაციული სამართალი, თბ., 2014, 202, 213.
8. სიორიძე გ., სუსპენზიური ეფექტი ქართულ ზოგად და საპროცესო ადმინისტრაციულ სამართალში; ორმაგირეგულაციის ხარვეზები და პერსპექტივები, ქართული ადმინისტრაციული სამართლის აქტუალური საკითხები, დავით ბატონიშვილის სამართლის ინსტიტუტი, თბ., 2016, 43, 44, 45, 49.
9. ტურავა პ., ნკეპლაძე ნ., ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის სახელმძღვანელო, მეორე გამოცემა, თბ., 2013, 84, 85, 87, 202.
10. ნიკლაური ბ., უფლების დაცვის წინასწარი საშუალებანი ადმინისტრაციულ სამართალში, სტუდენტური სამართლებრივი ჟურნალი, 2011, 10, 16.
11. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2013 წლის 16 ივლისის №ბს-192-184(3კ-13) გადაწყვეტილება.
12. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2013 წლის 9 ივლისის №ბს-220-212(2კ-13) გადაწყვეტილება.
13. Peine F. J., Allgemeines Verwaltungsrecht 7.. neu bearbeitete Aufl age, schwerpunkte C.F. Muller, Heidelberg 2004, §7, 118, 125.